

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.10.2022

§ 354

Lahden kaupungin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (yliopistosairaalalisä ja siirtymätasauksen muutokset)

8519/03.00.00.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan valtiovarainministeriölle perusteluosassa esitetyn.

Käsittely

Merkittiin pöytäkirjaan, että asian esittelijänä toimi konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen.

Perusteluosa

Hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen rahoitusmalliin esitetään lisättäväksi vuodesta 2024 lähtien uusi määräytymistekijä yliopistosairaalalisä.

Lakimuutosesityksessä lisällä on tarkoitus kattaa yliopistollisista sairaaloista aiheutuvia muita sairaaloita korkeampia kustannuksia.

Yliopistosairaalalisä vähentäisi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen yleiskatteellista rahoitusta vuodesta 2024 alkaen yhteensä 11,216 milj.

euroa vuositasolla ja aiheuttaisi suoraan tämän suuruisen talouden tasapainottamisen tarpeen.

Ehdotettu erillinen yliopistosairaalisä on perusteeton ja heikentää siten rahoitusperusteiden uskottavuutta sekä alueellista tasa-arvoa hyvinvointialueiden rahoituksen jakautumisessa. Yliopistosairaalatason hoidon kustannukset tulevat korvatuksi ja katetuksi täysimääräisesti järjestämislain 57 § mukaisesti, kun yliopistosairaala laskuttaa hyvinvointialueita vaativan erikoissairaanhoidon tuottamisesta. TKKI-toiminnan eri osa-alueiden tai yliopistosairaaloiden muiden erityistehtävien muita sairaaloita korkeampia kustannuksia ei pystytä luotettavasti erittelemään kustannuslaskennan tai kirjanpidon keinoin sairaalan palvelutuotannosta. Yliopistosairaaloita ylläpitävien hyvinvointialueiden somaattisen erikoissairaanhoidon kustannukset eivät olennaisesti poikkea muista hyvinvointialueista, vaan ovat pääpiirteissään koko maan keskitasoa. Kustannusten näkökulmasta on vaikea perustella ehdotetun yliopistosairaalisän käyttöönottoa. Yliopistosairaalisällä siirrettäisiin perusteettomasti rahoitusta muilta hyvinvointialueilta yliopistosairaaloita ylläpitäville hyvinvointialueille. Yliopistosairaaloille tutkimuksesta ja koulutuksesta koituvat ylimääräiset kustannukset tulee kattaa suoraan näille sairaaloille osoitetulla, korvamerkityllä rahoituksella eikä osana hyvinvointialueiden rahoituskokonaisuutta.

Kunnan perustehtävä on ylläpitää ja edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Lahden kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut on kokonaisuudessaan tuottanut vuodesta 2017 Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä. Yhdyspinta- ja rajapintatyö sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä Lahden kaupungin tuottamien hyvinvointia ja terveyttä edistävien palvelujen välillä on merkittävää. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien

järjestämisvastuun muutos ei poista näiden palvelujen sekä kunnan tuottamien palvelujen synergiaa, eikä sitä, että sote-palvelujen saatavuus sekä vaikuttavuus heijastuvat suoraan myös kunnan kustannustasoon. Hyvinvointia ja terveyttä ylläpitäviä sekä edistäviä toimia tehdään jatkossakin yhteistyössä.

Nyt esitetty muutos hyvinvointialueiden rahoitukseen vähentäisi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen rahoituspohjaa kohtuuttomasti ja pysyvästi vuodesta 2024 yhteensä 11,216 milj. euroa vuositasolla. Päijät-Hämeen alueen sosioekonominen asema sekä ikärakenne ovat valtakunnan tasolla haasteelliset ja ovat johtaneet siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon tuottamiskustannuksia on jouduttu jo sopeuttamaan mittavasti alueen kuntien rahoituskykyä vastaavaksi. Lisäksi Päijät-Hämeen alueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja on tuotettu kustannusvertailujen näkökulmasta tuottavasti. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on edelläkävijänä kehittänyt ja tehostanut toimintaansa, toteuttanut palkkaharmonisointia ja parantanut kustannustehokkuuttaan vuosia ennen sote-uudistuksen toteutusta. Se on myös toteuttanut omalla kustannuksellaan tietojärjestelmien yhteensovittamisen, jonka pääosin muut hyvinvointialueet tulevat toteuttamaan valtionrahoituksella. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kustannustasoa ei voida kestäväällä tarkastelulla enää vähentää heikentämättä merkittävästi alueen kuntien asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä samalla hyvinvointia ja terveyttä ylläpitävien palvelujen laatua tai saatavuutta.

Lahden kaupungin lausunto:

Lahden kaupunki toteaa lausuntonaan, että esitetty yliopistosairaalalisän käsittely osana pysyvää hyvinvointialueen rahoitusta ei ole perusteltu eikä kannatettava.

Ehdotus yliopistosairaalalisästä siirtää rahoitusta yliopistosairaalaan ylläpitäville hyvinvointialueille ja heikentää muiden hyvinvointialueiden rahoitusasemaa pysyvästi, on perusteeton ja asettaa alueet rahoituksen osalta epätasa-arvoiseen asemaan.

Ehdotettu yliopistosairaalalisä siirtäisi rahoituksen painopistettä kestävämmällä tavalla muusta palvelujärjestelmästä yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille, joissa on edelleen myös tehottomuudesta johtuvaa kustannusten poikkeamaa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen rahoituksen taso muodostuu jo ennen lakiehdotuksen sisältämiä lisäleikkauksia ongelmalliseksi (mm. palkkaharmonisaation toteutumisen ja eläkemenoperusteisen tasausmaksun toteutumisen lisäkustannukset). Riittämätön rahoitus vaarantaa hyvinvointialueen kyvyn tuottaa sen asukkaiden tarvitsemia palveluita. Päijät-Hämeessä on tehty vuosina 2020–2021 mittava taloudellinen sopeutus, eikä sitä ole mahdollista toistaa lähivuosina yhtä laajamittaisena.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle kohdentuva 11,216 milj. euron vähennys yliopistosairaalalisän muodossa merkitsee noin 250 sairaanhoitajan, 90 lääkärin tai 197 pelastajan sopeuttamistarvetta Päijät-Hämeessä. Ottaen huomioon, että alueen rahoitus on muutenkin niukka, ei esitettyä vähennystä voida pitää miltään osin hyväksyttävänä.

Yliopistosairaaloille tutkimuksesta ja koulutuksesta koituvat ylimääräiset kustannukset tulee kattaa suoraan näille sairaaloille osoitetulla,

korvamerkityllä rahoituksella eikä osana hyvinvointialueiden rahoituskokonaisuutta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: talousjohtaja 7.10.2022 mennessä